

Projekt

z dnia 14 grudnia 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR LVIII/509/2023
RADY GMINY WALIM**

z dnia 19 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art.18 ust. 2pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami) oraz art. 176 pkt.1, art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zmianami) Rada Gminy Walim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Walim.

§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024r.

Przewodniczący Rady Gminy
Walim

Zuzanna Bodurka

2023

Program Wspierania Rodziny w Gminie Walim na lata 2024-2026

Załącznik do Uchwały Rady Gminy Walim Nr LVIII/509/2023
z dnia 19.12.2023 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu

Spis treści:

I. Wprowadzenie

II. Diagnoza

III. Cel główny

IV. Cele szczegółowe

V. Adresaci

VI. Zasoby

VII. Realizacja programu

VIII. Ewaluacja

IX. Finansowanie

X. Monitorowanie

I. Wprowadzenie

Obowiązek opracowania i realizacji Programu wspierającego rodzinę nakłada na gminy Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Założeniem programu jest wspieranie rodzin, a w szczególności takich gdzie występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej, emocjonalnej, materialno-bytowej, powinna stanowić źródło poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Dla prawidłowego funkcjonowania rodziny może zagrażać wiele czynników, najniebezpieczniejsze są zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie może uczynić daną rodzinę dysfunkcyjną, taką która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązać swoich problemów. Uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, które mają charakter złożony, wymagający interdyscyplinarnych rozwiązań. W przypadku dezorganizacji rodziny nie spełnia ona swoich podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Z tej przyczyny jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby powołane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia określonych działań na jej rzecz. W/w rodziny wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają bezpośredni kontakt z poszczególnymi członkami rodziny.

Polityka prorodzinna powinna odpowiadać na współczesne zagrożenia i potrzeby wynikające z przemian społecznych, środowiskowych i uwarunkowań oddziałujących na jej funkcjonowanie. Powinna być ukierunkowana na wspieranie i pomoc w przewyciężaniu trudności, a w konsekwencji na usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej. Gminny program wspierania rodziny wyznacza plan działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane zadania w ramach programu obejmują pracę z całą rodziną, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie zabezpieczone poza rodziną biologiczną.

Podstawę prawną działań ujętych w programie stanowią:

1. Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.),
2. Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2023 r. poz. 289 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.),
5. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem” (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1923), i inne akty prawne.

II. Diagnoza

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. Gminę Walim zamieszkiwało 5.287 mieszkańców w tym kobiety stanowiły 51%, mężczyźni 49%.

Liczba osób bezrobotnych wynosiła 209 w tym 47,8 % stanowiły kobiety, a 52,2 % mężczyźni.

Do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny w Gminie Walim niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy, objętych wsparciem OPS w Walimiu.

1. Liczba i struktura rodzin objętych pomocą w latach 2021-2022

	2021	2022
Liczba rodzin	132	123
Liczba osób w rodzinach	254	235
% w stosunku do liczby mieszkańców gminy	4,8%	4,46%
Liczba mieszkańców	5287	5266
Rodziny z dziećmi w tym:	12	15
wielodzietne	3	5
niepełne	7	9

2. Powody przyznania pomocy

	LICZBA RODZIN	
	2021	2022
Ubóstwo	96	96
Bezrobocie	50	49
Niepełnosprawność	57	53
Długotrwała choroba	53	46
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	11	15
Alkoholizm	12	13
Ochrona macierzyństwa	12	13
Przemoc	1	6
Zdarzenie losowe	0	0
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	4	5

Od kilku lat w gminie, podobnie jak w całym kraju dostrzegany jest kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym, nie tylko dzieci i młodzieży ale także rodziców. Związane jest to często z innymi problemami występującymi w rodzinie tj. choroba, uzależnienia, utrata pracy, niskie umiejętności wychowawcze, brak środków na bieżące utrzymanie.

Na podstawie danych ze sprawozdań oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych OPS wynika, że w latach 2021 – 2022 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zmniejszyła się. Zauważalny jest spadek liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem asystenta rodziny. Nie mniej jednak w dalszym ciągu są rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej.

3. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
2021	17
2022	23

III. Cel główny

1. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a także zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej tj. odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej.

2. Zgodnie z przyjętym rządowym programem „Za życiem” gminny program wspierania rodziny obejmie systemem wsparcia rodziny, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą.

IV. Cele szczegółowe

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniu już istniejących, w szczególności poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów mających kontakt z rodziną, w tym przedstawicieli służby zdrowia.
- b) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, poprzez organizowanie i finansowanie ze środków gminnych spotkań ze specjalistami z różnych dziedzin mających oddziaływanie na rodzinę.
- c) organizowanie spotkań informacyjnych służących udoskonalaniu komunikacji między OPS, a instytucjami i organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom.
- d) umożliwienie i wspieranie ustawicznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych oraz asystentów poprzez udział w warsztatach, szkoleniach i innych formach.

2. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

- a) objęcie dożywianiem wszystkich wymagających tego dzieci i uczniów szkół podstawowych, w formie ciepłego posiłku na terenie placówek oświatowych.
- b) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne na terenie Gminy Walim.
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej.

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- a) podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez:
 - Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie,
 - Poszerzanie wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie,
 - Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych,
 - b) podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:
 - współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym,
 - rozwój poradnictwa specjalistycznego dla różnych kategorii ofiar,
 - udzielanie informacji o dostępności placówek świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy.
4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez:
 - a) monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych,
 - b) zachęcanie członków rodzin wieloproblemowych do uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego itp.
 - c) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dzieci.
 5. Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności:
 - a) profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami.
 6. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin biologicznych, w szczególności:
 - a) koordynacja działań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Walimiu, w tym bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży,
 - b) wspieranie i finansowanie edukacji służb społecznych w zakresie wykorzystywania metody pracy interdyscyplinarnej w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny,
 - c) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne.

V. Adresaci

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Walim, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo -wychowawczej, zagrożone w szczególności ubóstwem, przemocą w rodzinie, problemem uzależnień oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VI. Zasoby

Na terenie Gminy Walim w budowę lokalnego systemu wsparcia i opieki nad dziećmi i rodzinami, przewiduje się nawiązanie współpracy z następującymi podmiotami:

- ❖ Placówkami oświatowymi,
- ❖ CKiT,
- ❖ CSiR,
- ❖ Placówkami służby zdrowia,
- ❖ Urzędem Gminy Walim,
- ❖ Komisariatami Policji działającymi na terenie Gminy Walim,
- ❖ Zespołem Interdyscyplinarnym,
- ❖ Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ❖ Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu,
- ❖ Sądem Rodzinnym i Nieletnich,

- ❖ Kuratorami sądowymi,
- ❖ Organizacjami pozarządowymi,
- ❖ Parafiami rzymsko-katolickimi,
- ❖ innymi.

VII. Realizacja programu

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach programu, inicjowanie nowych rozwiązań, należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Walimiu. Program ustanowiony na lata 2024 – 2026 będzie realizowany na terenie Gminy Walim. Na bieżąco również będzie prowadzona diagnoza środowisk zagrożonych sytuacjami kryzysowymi, w celu dostosowania działań do potrzeb rodzin dysfunkcyjnych. Odrębnymi, szczególnymi działaniami będą objęte rodziny uprawnione do pomocy z programu „Za życiem”.

VIII. Ewaluacja

Program ma charakter otwarty, co oznacza, że w ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby do wprowadzenia zmian i korekt w działaniach na rzecz rodzin objętych wsparciem.

Wskaźniki realizacji programu :

- a) liczba i formy udzielonej pomocy,
- b) liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,
- c) liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- d) liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny,
- e) liczba dzieci objęta wsparciem profilaktyczno- terapeutycznym w środowisku szkolnym,
- f) liczba dzieci korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- g) liczba dzieci biorących udział w koloniach z programem profilaktycznym,
- h) liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną,
- i) liczba dzieci objęta wsparciem finansowym w formie stypendiów szkolnych, zasiłków, zapomóg,
- j) liczba szkoleń, warsztatów, programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci,
- k) zagospodarowanie czasu wolnego poprzez organizowanie zajęć z zakresu kultury, sportu i rekreacji.

IX. Finansowanie

Program Wspierania Rodziny w Gminie Walim na lata 2022-2026, będzie finansowany w ramach środków budżetu Gminy Walim, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X. Monitorowanie

W terminie do 31 marca każdego roku, Ośrodek Pomocy Społecznej będzie przedkładał Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji programu.

Uzasadnienie

Zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 wskazuje, że programy uchwalane są przez Radę Gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Sporządziła K. Borowiec